C/2024/6816

29.11.2024

NÕUKOGU SOOVITUS,

21. oktoober 2024,

mis käsitleb Hispaania majandus-, eelarve-, tööhõive- ja struktuuripoliitikat

(C/2024/6816)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97, ([1]) eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ([2]) eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241, ([3]) millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu (edaspidi „rahastu“), jõustus 19. veebruaril 2021. Rahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab rahastu saavutada majanduslikku ja sotsiaalset taastumist ning rakendada kestlikke reforme ja investeeringuid, eelkõige reforme ja investeeringuid, et edendada rohe- ja digipööret ning muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust liidus ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist.

(2) 27. veebruaril 2023. aastal vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/435 ([4]) (edaspidi „REPowerEU määrus“) eesmärk on järk-järgult kaotada liidu sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitaks saavutada energiajulgeoleku ja mitmekesistada liidu energiavarustust ning suurendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. Hispaania lisas oma riiklikusse taaste- ja vastupidavuskavasse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke.

([1]) ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) ELT L 306, 23.11.2011, lk 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(3) Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“, et anda teavet poliitiliste otsuste tegemiseks ja luua raamtingimused majanduskasvu hoogustamiseks. Teatises käsitletakse konkurentsivõimet üheksa vastastikku tugevdava teguri kaudu. Nende tegurite hulka kuuluvad muu hulgas juurdepääs erakapitalile, teadusuuringud ja innovatsioon, haridus ja oskused ning toimiv ühtne turg, mis on esmatähtsad poliitikaprioriteedid reformide ja investeeringute elluviimiseks, et käsitleda praeguseid tootlikkusega seotud probleeme ning suurendada liidu ja selle liikmesriikide pikaajalist konkurentsivõimet. Komisjon avaldas 14. veebruaril 2024 teatise „Ühtse turu ja konkurentsivõime 2024. aasta aruanne“. Kõnealuses teatises on üksikasjalikult kirjeldatud Euroopa ühtse turu tugevaid külgi ja probleeme konkurentsivõime alal ning kajastatud aasta jooksul toimunud muutusi, tuginedes eespool nimetatud üheksale konkurentsivõimet edendavale tegurile.

(4) Komisjon võttis 21. novembril 2023 vastu 2024. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2024) algust. Euroopa Ülemkogu kinnitas 22. märtsil 2024 2024. aasta kohta iga-aastase kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid, mille keskmes on konkurentsivõimelise kestlikkuse neli mõõdet. Komisjon võttis 21. novembril 2023 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ([5]) alusel vastu ka 2024. aasta häiremehhanismi aruande, milles nimetati Hispaaniat ühe liikmesriigina, kus võib esineda tasakaalustamatus või kus võib esineda oht selle tekkimiseks ja kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka arvamuse Hispaania 2024. aasta eelarvekava kohta. Samuti võttis komisjon vastu soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta ning ettepaneku 2024. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist. Nõukogu võttis 12. aprillil 2024 vastu soovituse euroala majanduspoliitika kohta ([6]) (edaspidi „2024. aasta euroala käsitlev soovitus“) ja 11. märtsil 2024 ühise tööhõivearuande.

(5) 30. aprillil 2024 jõustus liidu uus majanduse juhtimise raamistik. Raamistik hõlmab uut määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta, muudetud nõukogu määrust (EÜ) nr 1467/97 ([7]) ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta ning muudetud nõukogu direktiivi 2011/85/EL ([8]) liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta. Uue majanduse juhtimise raamistiku eesmärk on edendada reformide ja investeeringute kaudu usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupanuvõimet ning vältida valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Uue majanduse juhtimise raamistikuga edendatakse ka riikide isevastutust ja keskendutakse rohkem keskpikale perspektiivile koos nõuete tõhusama ja sidusama täitmise tagamisega. Iga liikmesriik peab esitama nõukogule ja komisjonile riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad sisaldavad liikmesriigi eelarve-, reformi- ja investeerimiskohustusi ning hõlmavad riigisisese seadusandliku tsükli pikkusest sõltuvalt nelja- või viieaastast planeerimisperioodi. Riiklikes keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades esitatud netokulude ([9]) kava peab olema kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 nõuetega, sealhulgas nõudega hoida valitsemissektori võlg usutavas langustrendis või viia see usutavasse langustrendi kohandamisperioodi lõpuks või hoida see mõistlikul tasemel allpool 60 % sisemajanduse koguproduktist (SKP) ning viia valitsemissektori eelarve puudujääk keskpika perioodi jooksul alla aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst ja/või hoida see allpool kõnealust kontrollväärtust. Kohandamisperioodi võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik võtab kohustuse teha asjakohased reformid ja investeeringud vastavalt määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele. Selleks et toetada kõnealuste riiklike keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavade koostamist, avaldas komisjon 21. juunil 2024 suunised teabe kohta, mille liikmesriigid peavad esitama oma riiklikes keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades ning iga-aastastes eduaruannetes. Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artiklitega 5 ja 36 edastas komisjon liikmesriikidele kohaldataval juhul võrdlustrajektoorid ja tehnilise teabe. Liikmesriigid peavad esitama oma riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava 20. septembriks 2024, välja arvatud juhul, kui liikmesriik ja komisjon lepivad kokku tähtaja pikendamises mõistliku

([5]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([6]) Nõukogu 12. aprilli 2024. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ELT C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([7]) Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([8]) Nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([9]) Netokulu, nagu on määratletud määruse (EL) 2024/1263 artikli 2 punktis 2. Netokulu – valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

aja võrra. Kooskõlas oma riigisisese õigusraamistikuga võivad liikmesriigid arutada oma keskpika perioodi kavade projekte oma parlamentidega, paluda sõltumatutel eelarveasutustel esitada arvamuse ning konsulteerida sotsiaalpartnerite ja muude riiklike sidusrühmadega.

(6) 2024. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng kooskõlas rahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavad aitavad tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on viimastel aastatel esitatud asjakohastes riigipõhistes soovitustes esile toodud. 2019., 2020., 2022. ja 2023. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mis on läbi vaadatud või mida on ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

(7) Hispaania esitas 30. aprillil 2021 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. Nõukogu võttis 13. juulil 2021 vastu Hispaania taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmist käsitleva rakendusotsuse ([10]), mida muudeti 10. oktoobril 2023 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 2, et ajakohastada tagastamatu rahalise toetuse maksimaalset summat ja lisada REPowerEU peatükk ([11]). Osamaksete tegemine sõltub määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõike 5 kohaselt tehtud komisjoni otsusest selle kohta, et Hispaania on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(8) Komisjon avaldas 19. juunil 2024 Hispaania kohta 2024. aasta riigiaruande. Selles hinnati Hispaania edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2023 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Hispaania on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Hispaania edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(9) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Hispaania kohta põhjaliku analüüsi. Peamised järeldused, milleni komisjoni töötajad jõudsid oma hinnangus Hispaania makromajandusliku haavatavuse kohta kõnealuse määruse kohaldamisel, avaldati 2024. aasta märtsis. Komisjon jõudis 19. juunil 2024 järeldusele, et Hispaanias ei esine enam makromajanduslikku tasakaalustamatust. Märkimisväärseid edusamme on tehtud suure era- ja välisvõlaga seotud piiriülese tähtsusega haavatavuse vähendamisel ning vähenenud on ka valitsemissektori võlg. Pärast COVID-19 kriisist tingitud katkestust hakkas erasektori võlg ja negatiivne rahvusvaheline netoinvesteerimispositsioon (RNIP) 2021. aastal taas vähenema, millele aitas kaasa SKP tugev nominaalkasv ja rahvusvahelise netoinvesteerimispositsiooni puhul jooksevkonto jätkuv ülejääk. Mõlemad peaksid lähiaastatel jätkuvalt paranema, kuigi aeglasemalt kui hiljuti, sest SKP nominaalkasv on eeldatavasti vähem toetav. Jooksevkonto on olnud kümme aastat ülejäägis ja ülejääk suurenes 2023. aastal veelgi, kajastades nii kiiresti kasvavat eksporti kui ka madalamaid energiahindu. Kõrge valitsemissektori võla suhe SKPsse on tänu SKP tugevale nominaalkasvule järjest vähenenud, kuid sel ja järgmisel aastal on oodata tagasihoidlikumat paranemist, mis kajastab jätkuvalt suhteliselt kõrget, kuid kahanevat eelarvepuudujääki ja vähem toetavat SKP nominaalkasvu. Töötuse määr on olnud kümme aastat languses ja langeb prognooside kohaselt veelgi. Pangandussektor on laenuvõtjatele kehtivate karmimate rahastamistingimuste olukorras püsinud vastupanuvõimelisena. Kindlaks tehtud haavatavuse kõrvaldamiseks on tehtud märkimisväärseid poliitilisi edusamme, sealhulgas viimastel aastatel tänu taaste- ja vastupidavuskava rakendamisele, kuid on vaja rohkem pingutada, eelkõige valitsemissektori suure võla vähendamiseks.

(10) Vastavalt Eurostati kinnitatud andmetele vähenes Hispaania valitsemissektori eelarve puudujääk 4,7 %-lt SKPst 2022. aastal 3,6 %-le SKPst 2023. aastal, samal ajal kui valitsemissektori võlg vähenes 111,6 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 107,7 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Nagu on märgitud komisjoni 8. märtsi 2023. aasta teatises 2024. aastaks esitatud eelarvepoliitika suuniste kohta, astub komisjon kooskõlas kehtivate õigusnormidega esimese sammu eelarvepuudujäägil põhinevate ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluste algatamiseks 2023. aasta eelarve täitmise andmete põhjal. Komisjon avaldas 19. juunil 2024 aluslepingu artikli 126 lõike 3 alusel aruande. Selles aruandes

([10]) ST 10150/21 INIT, ST 10150/21 ADD 1, ST 10150/21 ADD 1 REV 1, ST 10150/21 ADD 1 REV 2.

([11]) Nõukogu 10. oktoobri 2023. aasta rakendusotsus, millega muudetakse 13. juuli 2021. aasta rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Hispaania taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang (ST 13695/23 INIT).

hinnati Hispaania eelarveseisundit, kuna riigi valitsemissektori eelarve puudujääk ületas 2023. aastal aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. Aruandes jõuti järeldusele, et seda hinnangut silmas pidades ning aluslepingu artikli 126 lõike 4 alusel koostatud majandus- ja rahanduskomitee arvamust arvesse võttes ei tee komisjon 2024. aasta juulis ettepanekut algatada Hispaania suhtes ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus.

(11) Nõukogu soovitas 12. juulil 2022 ([12]) Hispaanial tagada 2023. aastal konservatiivse eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasvu nii, et see oleks allpool keskpika perioodi potentsiaalset SKP kasvu ([13]), võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ning Ukrainast põgenevatele inimestele. Samal ajal soovitati Hispaanial olla valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Hispaanial suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades rahastut ning muid liidu vahendeid. Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika ([14]) 2023. aastal üldjoontes neutraalne (- 0,2 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) andis 2023. aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,3 % SKPst ja oli kooskõlas nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusega. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude pärssiv panus oli tingitud energiahindade tõusu tõttu leibkondade ja ettevõtete toetamiseks võetud (suunatud ja üldiste) erakorraliste toetusmeetmete kulude vähendamisest (0,6 protsendipunkti SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasvu peamised tegurid (ilma tulumeetmeteta) olid rahalised sotsiaaltoetused, mis tulenesid pensionide ümberhindamisest, ja vahetarbimine, mida ajendasid kaitsekulutused. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatud kulud moodustasid 2023. aastal 1,3 % SKPst. Riiklikult rahastatavad investeeringud moodustasid 2023. aastal 2,3 % SKPst, mis on 0,1 protsendipunkti võrra rohkem kui aasta varem. Hispaania rahastas täiendavaid investeeringuid rahastust ning muudest liidu vahenditest. Hispaania rahastas avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, näiteks digivahendite komplekt, elektrisõidukite ja ühendatud sõidukite PERTE projekt ([15]), uued kutsehariduse õppekohad ning investeeringud saastevaba vesiniku valdkonda. Neid avaliku sektori investeeringuid rahastatakse rahastust ja muudest liidu vahenditest.

(12) Hispaania poolt 30. aprillil 2024. aastal komisjonile saadetud ajakohastatud makromajanduslikud ja fiskaalprognoosid võib kokku võtta järgmiselt. Eelarveprognooside aluseks oleva makromajandusliku stsenaariumi kohaselt kasvab reaalne SKP 2024. aastal 2,0 % ja 2025. aastal 1,9 %, samas kui SKP deflaatori kasv peaks olema 2024. aastal 3,5 % ja 2025. aastal 2,8 %. Valitsemissektori eelarve puudujääk peaks 2024. aastal vähenema 3,0 %-le SKPst ja olema 2025. aastal 2,5 % SKPst, samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aasta lõpuks vähenema 105,5 %-le ja 2025. aasta lõpuks 104,1 %-le. Hispaania esitatud prognoosid ei sisalda 2025. aastast kaugemale ulatuvaid eelarveprognoose.

(13) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2024. aastal 2,1 % ja 2025. aastal 1,9 % ning tarbijahindade harmoneeritud indeksiga (THHI) mõõdetud inflatsioon on 2024. aastal 3,1 % ja 2025. aastal 2,3 %.

(14) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarve puudujääk 2024. aastal 3,0 % SKPst, samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aasta lõpuks vähenema 105,5 %-le. Eelarvepuudujäägi vähenemine 2024. aastal kajastab peamiselt varasema energiakriisi sotsiaalse ja majandusliku mõju leevendamise meetmete järkjärgulist kaotamist. Komisjoni prognooside kohaselt on eelarvepoliitika 2024. aastal neutraalne (0,0 % SKPst).

(15) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt rahastatakse 2024. aastal rahastu tagastamatust toetusest kulusid mahus 1,3 % SKPst (2023. aastal 0,7 % SKPst). Rahastu toetustest rahastatavad kulutused võimaldavad teha kvaliteetseid investeeringuid ja viia ellu tootlikkust suurendavaid reforme, ilma et see mõjutaks otseselt Hispaania

([12]) Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Hispaania 2022. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Hispaania 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 70).

([13]) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on Hispaania keskpika perioodi potentsiaalne SKP kasv 2023. aastal nominaalväärtuses 7,2 %, tuginedes kümne aasta keskmisele potentsiaalsele reaalkasvu määrale ja 2023. aasta SKP deflaatorile.

([14]) Eelarvepoliitika on määratletud kui valitsemissektori eelarvepositsiooni aastase muutuse näitaja. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka liidu eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat mõõdetakse vahena i) keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu ja ii) esmaste kulude muutuse vahel, millest on maha arvatud kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed (välja arvatud COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed) ning mis hõlmab rahastu tagastamatu toetuse ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid. Miinusmärgiga näitaja osutab ekspansiivsele eelarvepoliitikale, samas kui plussmärgiga näitaja osutab pärssivale eelarvepoliitikale.

([15]) *Proyectos estratégicos para la recuperación y transformación económica* (majanduse taastamise ja ümberkujundamise strateegilised projektid).

valitsemissektori eelarvepositsiooni ja võlga. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt rahastatakse 2024. aastal rahastu laenudest kulusid mahus 1,0 % SKPst (2023. aastal 0,0 % SKPst).

(16) Nõukogu soovitas 14. juulil 2023 ([16]) Hispaanial järgida konservatiivset eelarvepoliitikat, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude ([17]) nominaalset kasvu 2024. aastal kuni 2,6 %ni. Liikmesriikidel paluti 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarvekava koostamisel võtta arvesse, et komisjon teeb 2023. aasta eelarve täitmise andmete põhjal nõukogule ettepaneku algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid Hispaania riiklikult rahastatavad esmased netokulud suurenema 2024. aastal 3,8 % ([18]), mis on üle soovitatud maksimaalse kasvumäära. See riiklikult rahastatavate esmaste netokulude soovitatud maksimaalset kasvumäära ületav kulu on 2024. aastal 0,5 % SKPst. See ei pruugi olla nõukogu soovitusega kooskõlas.

(17) Lisaks soovitas nõukogu Hispaanial võtta meetmeid, et võimalikult kiiresti 2023. ja 2024. aastal kaotada kehtivad erakorralised energiatoetusmeetmed ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamiseks. Nõukogu soovitas, et kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tuleb Hispaanial tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks erakorralistest energiatoetusmeetmetest tulenev eelarve netokulu ([19]) olema 2023. aastal 0,9 % SKPst ning 2024. aastal 0,2 % ja 2025. aastal - 0,1 % SKPst. Muu hulgas eeldatakse, et 2024. aastal teataval perioodil jäävad jõusse gaasi käibemaksu vähendamine, elektrienergia erimaks, ühistransporditoetused ning elektritarnijatele kulude katmiseks ja puudujäägi vältimiseks makstav hüvitis. Kui selle tulemusena kokku hoitavaid vahendeid kasutataks nõukogu soovituse kohaselt valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamiseks, tooks see kõnealuse prognoosi kohaselt 2024. aastal kaasa eelarvekohanduse 0,7 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad esmased netokulud ([20]) annavad asjaomasel aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,3 % SKPst. Erakorralised energiatoetusmeetmed 2023. ja 2024. aastal kaotati, mis on kooskõlas nõukogu soovitusega. Siiski prognoositakse, et selle tulemusena kokku hoitavaid vahendeid ei kasutata täielikult valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamiseks. See ei pruugi olla nõukogu soovitusega kooskõlas.

(18) Lisaks soovitas nõukogu Hispaanial säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada rahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud suurenema 2,3 %-lt SKPst 2023. aastal 2,4 %-le SKPst 2024. aastal. See on kooskõlas nõukogu soovitusega. Samal ajal prognoositakse, et liidu vahenditest, sealhulgas rahastu toetustest, rahastatavad avaliku sektori kulud peaksid 2024. aastal suurenema 1,6 %-le SKPst (2023. aastal 1,3 % SKPst).

(19) Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, hinnatakse komisjoni 2024. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarve puudujääk on 2025. aastal 2,8 % SKPst ja netokulu suureneb 2025. aastal 4,0 %-le SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks vähenema 2025. aasta lõpuks 104,8 %-le.

(20) Liidu uute majanduse juhtimise reeglite raames peab Hispaania välja töötama keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava, et vähendada puudujääki ja valitsemissektori võlga. Selles kavas võiks tulu- ja kulumeetmete rakendamise ühendada investeeringute ja reformidega, et edendada jõulisemat ja kestlikumat majanduskasvu. Hispaania on suure võlakoormusega riik, millel on detsentraliseeritud juhtimisstruktuur. Oma riiklikus eelarveraamistikus seab keskvalitsus piirkondadele eesmärgid seoses struktuurse eelarvepositsiooni ja võla suhtega SKPsse ning nominaalsete kulude maksimaalse kasvumääraga (kulutuste tegemise eeskiri). Selleks et tagada liidu uute

([16]) Nõukogu 14. juuli 2023. aasta soovitus, milles käsitletakse Hispaania 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Hispaania 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 312, 1.9.2023, lk 77).

([17]) Esmased netokulud on määratletud kui riiklikult rahastatavad kulud, millest on maha arvatud i) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, ii) intressikulud, iii) tsüklilise töötuse kulud ning iv) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

([18]) Selles võetakse arvesse 2024. aastal võetud ühekordseid meetmeid, mis moodustasid 0,2 % SKPst ja on seotud valitsuse jaoks siduvate kohtuotsustega maksta kodanikele ja äriühingutele tagasi eraisiku tulumaksu ja äriühingu tulumaksu ülejääk.

([19]) See arv esindab kõnealuste meetmete aastaseid eelarvekulusid, sealhulgas tulusid ja kulusid, millest on vajaduse korral maha arvatud energiatarnijate juhusliku kasumi maksustamisest saadud tulud.

([20]) Seda panust mõõdetakse valitsemissektori esmaste kulude (millest on välja jäetud i) kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmetega kaasnev täiendav eelarvemõju, ii) ühekordsed kulud, iii) tsüklilise töötuse kulud ja iv) rahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavad kulud) muutusena keskpika perioodi (kümne aasta) keskmise potentsiaalse nominaalse SKP kasvumäära suhtes ja väljendatakse suhtena nominaalsesse SKPsse.

majanduse juhtimise reeglite järgimine, võib osutuda vajalikuks ajakohastada riiklikku eelarveraamistikku. Demograafiline areng peaks tunduvalt suurendama avaliku sektori kulutusi tervishoiule, pikaajalisele hooldusele ja pensionidele. Pensionide valdkonnas on eelarve jätkusuutlikkuse puudujääke, kui neid peaks esinema, keskpikas ja pikas perspektiivis võimalik kõrvaldada, rakendades 2023. aasta reformiga kehtestatud sulgemisklauslit. Maksureformid peaksid olema eelarve konsolideerimise strateegia keskne osa. Sellega seoses on taaste- ja vastupidavuskava reformide eesmärgid, tuginedes vahepeal esitatud ekspertide soovitustele, järgmised: i) muuta maksusüsteem tõhusamaks ja kaasaegsemaks ning kohandada seda uute suundumustega; ii) toetada rohepööret ning iii) suurendada tulusid ja edendada õiglust. Samuti võiks Hispaania koguda rohkem keskkonnaalaseid maksutulusid (2022. aastal 1,5 % SKPst võrreldes 2,0 %ga liidus tervikuna), sealhulgas tugevdades põhimõtte „saastaja maksab“ kohaldamist. Taaste- ja vastupidavuskava eesmärkide saavutamiseks võetavad meetmed võiksid hõlmata ka tarbimismaksude suurendamist, kaitstes samal ajal haavatavaid isikuid sihipäraste kompensatsioonimeetmetega; see parandaks ka sotsiaalsiirete suutlikkust vähendada ebavõrdsust ja vaesust, mis on endiselt suured ja mõjutavad eriti lapsi. Hispaania sõltumatu eelarveasutuse (AIReF) soovituste rakendamine on jätkuvalt tähtis valitsemissektori kulutuste kvaliteedi ja tõhususe seisukohast ning kasuks võib tulla ka kulude läbivaatamise raamistiku ambitsioonikas rakendamine. See on eriti tähtis tervishoiu puhul, et parandada kulutõhusust, vähendada piirkondlikke juurdepääsu- ja kvaliteedierinevusi ning leevendada märkimisväärseid investeerimisvajadusi esmatasandi arstiabisse.

(21) Taaste- ja vastupidavuskava meetmetele tuginedes võiksid täiendavad jõupingutused suurendada majanduse vastupanuvõimet ja toetada potentsiaalset majanduskasvu, aidates kaasa järkjärgulisema eelarvekava vastuvõtmisele. See hõlmab regulatiivse koormuse ja ettevõtluskliima valdkonda. Eelkõige tuleb reformida suurusepõhist reguleerimist tööjõu, auditeerimise ja maksustamise valdkonnas, et parandada kapitali ja tööjõu jaotamise tõhusust, toetada investeerimist ja aidata suurendada tootlikkust. Puuduste kõrvaldamine kohtusüsteemi tõhususes vähendaks samuti majanduslikke moonutusi. Tsiviil- ja kaubandusasjade menetlemisaeg on endiselt pikk ning kohtute haldamise nõukoja koosseisu pikendamata jätmine põhjustab tippkohtunike nimetamisel kitsaskohti. Samuti võiks rohkem toetada innovatsiooni. Suuremad investeeringud teadus- ja arendustegevusse ning tugevamad sidemed teadusökosüsteemiga suurendaksid ettevõtete tootlikkust. Hispaania teadus- ja arendustegevuse intensiivsus (2022. aastal 1,4 % SKPst) on püsinud 2021. aastaga võrreldes muutumatuna ja jääb tublisti alla liidu keskmise (2,2 %), tingituna peamiselt erasektori kulutuste vahest (0,8 % SKPst, mis on tunduvalt alla liidu keskmise 1,5 %). Hoolimata läbivaadatud taaste- ja vastupidavuskavas ning Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) kinnitatud programmides sisalduvatest meetmetest tuleks teha täiendavaid jõupingutusi, et toetada erasektori kulutusi teadus- ja arendustegevusele ning teadmussiiret era- ja avaliku sektori teadusasutuste vahel. Konkreetsed meetmed võiksid hõlmata järgmist: i) riiklike teadusasutuste muutmine tulemuspõhisemaks ja professionaalsemaks; ii) teadus-, tehnoloogia- ja innovatsioonisüsteemi koordineerimise parandamine teadus- ja innovatsioonipoliitika väljatöötamisel ja rakendamisel eri valitsustasanditel.

(22) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Need reformid ja investeeringud peaksid aitama tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on kindlaks tehtud asjakohastes riigipõhistes soovitustes. Järele jäänud lühikese aja jooksul on oluline kiiresti jätkata taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki tulemuslikku rakendamist, et suurendada Hispaania pikaajalist konkurentsivõimet rohe- ja digipöörde kaudu, tagades samal ajal sotsiaalse õigluse. Taaste- ja vastupidavuskavast tulenevate kohustuste täitmiseks 2026. aasta augustiks on tähtis, et Hispaania jätkaks reformide elluviimist ja kiirendaks investeerimist, tegeledes asjaomaste probleemidega ning tagades tugeva haldussuutlikkuse. Taaste- ja vastupidavuskava maht ja keerukus nõuavad konkreetseid meetmeid, et tagada reformide ja investeeringute õigeaegne lõpuleviimine. Sama kehtib kasutussuutlikkusega seotud probleemide kohta. Investeeringud on väga koondunud taaste- ja vastupidavuskava rakendamisperioodi lõppu ja neile tuleb pöörata erilist tähelepanu. Samuti võiks parandada eri haldustasandite vahelist koordineerimist ning ühtlustatud menetlused kiirendaksid vahendite jõudmist lõplike toetusesaajateni. Need elemendid on eriti tähtsad, et aidata ära kasutada märkimisväärset hulka muudetud taaste- ja vastupidavuskavas sätestatud rahastamisvahendite kaudu hallatavaid vahendeid. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üleüldise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.

(23) Ühtekuuluvuspoliitika programmide vahehindamise osana vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 ([21]) artiklile 18 peab Hispaania 2025. aasta märtsiks läbi vaatama kõik ERFist, Euroopa Sotsiaalfond +-ist (ESF+), Ühtekuuluvusfondist ja Õiglase Ülemineku Fondist (JTF) toetatavad programmid, võttes muu hulgas arvesse 2024. aasta riigipõhistes soovitustes ning riiklikus energia- ja kliimakavas kindlaks tehtud probleeme. Läbivaatamise tulemuste alusel eraldatakse lõplikult iga programmiga ette nähtud liidu rahastus. Hispaania on teinud edusamme ühtekuuluvuspoliitika programmide ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel, kuid osa probleeme on jätkuvalt lahendamata. SKP elaniku kohta on kaheksas Hispaania piirkonnas alla 75 % liidu keskmisest. Väga tähtis on kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide elluviimist ning tugevdada haldussuutlikkust kõikidel tasanditel. Programmides kokku lepitud prioriteedid on jätkuvalt asjakohased. Lisaks haldussuutlikkuse meetmetele on väga tähtis kiire investeerimine ettevõtlusinnovatsiooni ning teadus- ja arendustegevusse, eelkõige piirkondlikes aruka spetsialiseerumise strateegiates kindlaks määratud tööstusharudes. Investeeringud rohepöördesse kooskõlas riikliku energia- ja kliimakavaga, eelkõige investeeringud veemajandusse, ringmajandusse ning kliimamuutustega kohanemisse ja nende leevendamisse, on endiselt väga tähtsad, eriti kõige enam mõjutatud territooriumidel, nagu Kanaari saared ning Ida- ja Lõuna-Hispaania rannikualad. Lähenemise juures on tähtis roll investeeringutel, mis muudavad demograafilises languses piirkonnad atraktiivsemaks ja konkurentsivõimelisemaks. Lisaks on endiselt vaja edendada pikaajaliste töötute ja eakamate töötajate (taas)integreerimist tööturule, tugevdada karjäärinõustamist, tegeleda oskuste mittevastavusega tööturu vajadustele ja rakendada Euroopa lastegarantiid, mis loodi nõukogu soovitusega (EL) 2021/1004 ([22]). Need meetmed aitaksid ka toetada ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist kooskõlas komisjoni talituste teise etapi analüüsiga, mis põhineb sotsiaalse lähenemise raamistiku põhimõtetel, mille katseprojekt toimus 2024. aastal. Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 3 lõike 3 punktiga b hõlmab Euroopa poolaasta komisjoni poolt tehtavat järelevalvet tööhõivesuuniste rakendamise üle, muu hulgas sotsiaalset lähenemist ohustavate riskide kindlakstegemise raamistiku kaudu. Hispaania võiks tööstuse ümberkujundamise toetamiseks kasutada ka Euroopa parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/795 ([23]) loodud Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi, investeerides strateegiliste tehnoloogiate arendamisse ja tootmisse ning nende väärtusahelatesse, eelkõige süvatehnoloogia innovatsiooni, puhta ja ressursitõhusa tehnoloogia, põllumajanduse ja tervishoiuga seotud biotehnoloogia valdkonnas.

(24) Lisaks taaste- ja vastupidavuskava ning muude liidu vahendite raames käsitletud majanduslikele, sotsiaalsetele ja keskkonnaprobleemidele seisab Hispaania silmitsi veel mitme väljakutsega, mis on seotud tõsise ja süveneva veenappuse ja -stressiga. Nagu 2023. ja 2024. aasta on näidanud, on põuaperioodid ja veenappus teatavates piirkondades sagenemas ega piirdu enam suvekuudega. Kliimamuutustega seotud üleujutuste, ranniku- ja pinnaseerosiooni, kõrbestumise, põudade, kuumalainete ja metsatulekahjude kahjulike mõjude ennetamine ja nendega toimetulek on jätkuvalt üks peamisi väljakutseid, kuna Hispaania on üks liidu enim mõjutatud liikmesriike. Kliimamuutused suurendavad eeldatavasti põudade ja üleujutuste sagedust ja raskusastet, mõjudes kahjulikult inimestele, bioloogilisele mitmekesisusele, riigi rahandusele ja konkurentsivõimele. Kuigi muudetud taaste- ja vastupidavuskava ning muud liidu vahendid sisaldavad meetmeid Hispaania veesektori olukorra parandamiseks, on vaja täiendavaid jõupingutusi, eelkõige kestliku veemajanduse valdkonnas. Täiendavad taristuinvesteeringud aitaksid parandada veemajandust, sealhulgas põllumajandussektoris kui peamises veetarbijas, kooskõlas Hispaania ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavaga. Meetmeid, mida võiks laiendada, hõlmavad investeeringuid reovee kogumisse ja puhastamisse, vee taaskasutusse, veevõrkude ja üldise veevarustuse lekete vähendamisse, kliimamuutustele vastupanuvõimeliste põllukultuuride kasutamise hoogustamisse, seire parandamisse ning looduspõhiste lahenduste edendamisse, üleujutuste ennetamisse ja jõgede taastamisse. Lisaks aitaksid olemasolevate meetmete potentsiaali täielikult ära kasutada eri valitsustasandite vahelise parema koordineerimise mehhanismid, sh tõhusa rakendamise ja täitmise tagamise osas.

(25) Pidades silmas euroala liikmesriikide majanduste tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2024. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja

([21]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.6.2021, lk 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([22]) Nõukogu 14. juuni 2021. aasta soovitus (EL) 2021/1004, millega luuakse Euroopa lastegarantii (ELT L 223, 22.6.2021, lk 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj).

([23]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/795, millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP) ja muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ ning määrusi (EL) 2021/1058, (EL) 2021/1056, (EL) 2021/1057, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 223/2014, (EL) 2021/1060, (EL) 2021/523, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/241 (ELT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

vastupidavuskavade kaudu, et rakendada 2024. aasta euroala soovitust. Hispaania puhul aitavad soovitused 1, 2 ja 3 rakendada esimest, teist ja neljandat 2024. aasta euroala käsitlevat soovitust,

SOOVITAB Hispaanial võtta 2024. ja 2025. aastal järgmisi meetmeid.

1. Esitada õigel ajal keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Piirata kooskõlas reformitud stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetega netokulude kasvu 2025. aastal määrani, mis on kooskõlas muu hulgas valitsemissektori võla usutavasse langustrendi viimisega keskpikas perspektiivis ja valitsemissektori eelarve puudujäägi vähendamisega alla aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse (3 % SKPst). Tagada riigi rahanduse jätkusuutlikkus, sealhulgas maksusüsteemi läbivaatamise ja lihtsustamise teel, et toetada majanduskasvu ja tööhõivet, ühtekuuluvust ja rohepööret, ning parandades avaliku sektori kulutuste kvaliteeti, tõhusust ja võrdsust.

2. Tugevdada haldussuutlikkust hallata liidu vahendeid, kiirendada investeeringuid ja säilitada reformide elluviimise tempo. Tegeleda asjaomaste probleemidega, et võimaldada taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki kiire ja tulemusliku rakendamise jätkamist, tagades reformide ja investeeringute lõpuleviimise 2026. aasta augustiks. Kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist. Jätkata kõnealuste programmide vahehindamise raames keskendumist kokkulepitud prioriteetidele ja võtta samal ajal arvesse võimalusi, mida pakub Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm konkurentsivõime parandamiseks.

3. Parandada veemajandust, et paremini toime tulla kliimamuutuste praeguse ja tulevase mõjuga ning tagada pikaajaline majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnaalane vastupanuvõime, parandades koordineerimist kõigi valitsus- ja haldustasandite vahel, laiendades olemasolevaid lahendusi põuaohu vähendamise ja säästva veemajanduse jaoks põllumajanduses, veekasutuse tõhususe jaoks ja taristuinvesteeringute jaoks ning toetades looduspõhiste lahenduste väljatöötamist.

Luxembourg, 21. oktoober 2024

Nõukogu nimel

eesistuja

NAGY I.